

Za pogovor z gospo Alenko Bole -Vrabec o življenju in delu s. M. Rafaela Vurnik, OSU

Uvodoma bom povedala, da gre za imenitno, izjemno Radovljčanko, ki jo vsi v domačem mestu – razen njene družine – premalo poznamo. Njena fotografija sicer visi v radovljiškem »senatu« - sejni dvorani občine Radovljica – fotografijo imamo, vedenja pa ne. O njej je pisal mag. Jure Sinobad v radovljiških zbornikih, najdemo jo tudi med »Gorenjci« Mestne knjižnice Kranj, nekaj zapisov v Družini in Ognjišču – celostne podobe pa nimamo. Nekaj o družini Vurnik, o starših in štirinajst let starejšem bratu Ivanu. Verodostojna, a kratka objava o njenem življenju in delu je v zborniku Pozabljena polovica, pomembne, a zamolčane Slovenke 19. in 20. st., kjer najdemo tudi Josipino Hočevnar. Zakaj prav ta datum za predstavitev? Rodila se je l. 1898, pred 120 leti in l. 1918 – torej pred sto leti - je s. Rafaela napravila prve zaobljube, l. 1921 pa večne in zrelostni izpit za poučevanje.

Povabili smo v goste s. Mihaelo Bizjak, ki je s. Rafaelo še poznala in z njo nekaj let živela v skupnosti v Ljubljani.

Kako in kje sta se s s. Rafaelo spoznali?

S. Rafaelo sem prvič srečala jeseni l. 1969, ko sem prišla na pogovor glede moje poklicanosti in sprejema k uršulinkam v Ljubljani. Takrat je bila provincialka jugoslovanske province. Ko sem se iz študentskega naselja preselila k sestram, sem se z njo pogosto srečevala, če je le bila doma in ne v kakšni drugi skupnosti ali na Hrvaškem, kamor je hodila po službeni dolžnosti.

Ko sem bila v noviciatu v Varaždinu v letu 1971/72 je s. Rafaela kot provincialka večkrat prišla tja po uradnih potih in vedno je obiskala novinke ter nam namenila kakšen nagovor. Doživeto in nazorno, tudi s pomočjo risanja, je predstavila skrivnost življenja v Sveti Trojici. Spomin na njenega očeta, ki jo je kot deklico ob večerih vzel v naročje, ji je govoril o ljubezni nebeškega Očeta in o tem doživljanju nam je pogosto govorila in to je izzbavilo tudi solze iz njenih oči. Ko sem videla, kako je kljub 73. letom hodila lahkotno in pokončno, mi je prišla na misel vrstica iz preroka Izaija: *»Mladenci omagujejo in pešajo, mladci se spotikajo in padajo, tisti pa, ki zaupajo v Gospoda, obnavljajo svojo moč, ... tekajo, pa ne opešajo, hodijo, pa ne omagajo.«* (Iz 40, 30.31). Ona je res izžarevala neomajno zaupanje v Boga.

Njena družina in šolanje

Marija Helena Vurnik izvira iz podobarske in kamnoseške rodbine Vurnikovih iz Radovljice. Od osmih rojenih otrok sta preživela samo njen 14 let starejši brat Ivan in Marija Helena kot najmlajša hči Terezije roj. Ažman in Janeza Vurnik. Ivan je postal profesor arhitekture, Helena pa je postala uršulinka s. Rafaela. Ljudsko šolo je obiskovala v Radovljici, uršulinska gojenka je postala v šolskem letu 1910/11. Sama je zapisala: *»Ko je oče delal za oltar pri škofjeloških uršulinkah, je sklenil, da jim izroči moje nadaljnje izobraževanje. Tako sem v petem šolskem letu 1910/11 prišla kot gojenka v Uršulinski zavod v Škofjo Loko. Z lahkoto sem se vživela v novo okolje. Najbolj me je privlačila grajska kapela, kamor sem z veseljem zahajala. V marcu 1911 so me brzojavno poklicali domov in med potjo sem zvedela, da je umrl oče... Mama me je še najbolj potolažila, ko sem kot zgubljen otrok zrla v spokojni obraz ljubljenega očka. 'V Očetovem naročju je', je dejala. 'Dobro mu je, ne bo nas pozabil.' Z*

žalostnim srcem sem se vrnila v zavod, težko mi je bilo zapustiti še mamo. Toda zavest, da atek živi večno, me je krepila in hotela sem za njim. Njegov blagoslov in materina molitev sta me spremljala, saj so se že zbudjale misli na redovno življenje, a cilj je bil še daleč...» (str. 8).

Naslednje leto je zaradi nadarjenosti že lahko nadaljevala šolanje na učiteljišču, kjer je maturirala l. 1916. Kot redovnica je nadaljevala učiteljski študij in l. 1921 napravila zrelostni izpit.

Kaj je bilo značilno za ustroj in delovanje uršulink škofjeloškega samostana (stopnje šolstva, skrb za mladino), kamor se je z dvanajstimi leti napotila Marija Helena Vurnik?

Uršulinke so prišle v Škofjo Loko 12. oktobra 1782 iz Gradca in novembra odprle zunanjo dekliško šolo. Pouk je bil v slovenščini in brezplačen. Notranjo šolo z internatom so odprle že naslednje leto. Tam je bil pouk v nemščini, za Slovenke pa je bil obvezen predmet slovenščina. Prvotno je bila šola trirazrednica, l. 1849 je postala osemrazrednica, l. 1900 pa petrazredna osnovna in triletna meščanska šola. L. 1909 so odprle prvi letnik učiteljišča. Do l. 1918 je bil učni jezik nemški, le verouk, slovenščino in matematiko so poučevale v slovenščini. Ministrstvo za prosveto je učiteljišču priznalo pravico javnosti l. 1924.

Uršulinke so gojenkam nudile krščansko vzgojo, vsestransko pripravo na življenje in tudi kulturno izobrazbo. Vzgajale in razvijale so socialni čut, saj so bile učenke zunanje šole navadno revnejše. Zanje so se zavzele tako, da so k dobrodelni akciji pritegnile še gojenke in vsako leto okrog božiča so jih obdarovali z oblekami (str. 9).

Med prvo svetovno vojno so bile v prostorih uršulinskih šol vojaške bolnice. Vsako leto so sestre skupaj z učenkami obdarovale ranjence in za vojake na fronti so med urami ročnega dela pripravljale božična darila (str. 10).

V izročilu uršulinskega reda je bila vedno živo prisotna misijonska zavest; zavzetost za misijonsko delo so sestre prenesle na svoje učenke. Z velikim veseljem so prebirale misijonske revije *Zamorček*, *Katoliški misijoni* in *Misijonski koledar*. To jih je seznanjalo z daljnimi deželami in z delom naših misijonarjev. (Približno 60 let pred tem se je ob svojem obisku v domovini škof Friderik Baraga 19. marca 1854 ustavil tudi v Škofji Loki in je uršulinke ter učenke navduševal za misijone med Indijanci).

Odločitev za redovno življenje (1916 -1923) in čas študija

Iz podatkov o življenju uršulinskih učenk in lastnega pričevanja Marije H. Vurnik lahko domnevamo, da so bili prav misijoni tisti, ki so jo vedno bolj vabili k odločitvi, da postane uršulinka.

Sama je zapisala: »Polagoma sem skušala razumeti, h kateremu cilju me vabi Bog. Vesti iz misijonov so me vedno bolj vabile. Začela sem sanjati o Afriki, Tibetu, Kitajski. L. 1916 sem prosila za vstop k uršulinkam, ki so me blagohotno sprejele. Mati, ki je zadobila zdravje, je bila vesela moje odločitve. Obljubila je, da me bo podpirala s svojo molitvijo. Živela je še do 31. januarja 1941 in tako iz dalje spremljala mojo pot.

6. januarja 1916 sem vstopila kot postulantka v samostansko družino v Škofji Loki. Preoblečena sem bila v Mekinjah 6. avgusta 1916 in dobila ime Marija Rafaela. Časne zaobljube sem naredila po noviciatu v Mekinjah 23. oktobra 1918» (v obdobju, ko je bila s. Rafaela novinka, je bil v Mekinjah noviciat za celotno Avstro-ogrsko provinco). Po časnih zaobljubah se je vrnila v Škofjo Loko, nadaljevala učiteljski študij in l. 1921 opravila zrelostni izpit. 24. oktobra 1921 je izpovedala večne zaobljube. Nadaljevala je študij na pedagoški šoli v Zagrebu in potem poučevala na učiteljišču v Škofji Loki.

S s. Ksaverijo Pirc sta l. 1924 odpotovali v misijon v Siam. Je bila to nezorana ledina?

Kot je zgoraj omenjeno, so jo vesti iz misijonov vedno bolj vabile. Tega, kar bom sedaj povedala, nisem našla v nobenih zapisih, a sem slišala od sester v Mekinjah. One so pripovedovale, da sta se v noviciatu s. Rafaela Vurnik in s. Ksaverija Pirc pripravljali na misijone na Aljaski tako, da sta pozimi spali na mrzlem podstrešju, da bi se tako utrdili za trdo življenje v misijonu.

L. 1924 se je uršulinkam odprlo novo področje za misijonsko delovanje in sicer v Siamu, sedanja Tajska. Vrhovna predstojnica Rimske unije M. Angela Lorenzutti (po mami Ani Božič je bila Slovenka in tudi gojenka ter redovnica v škofjeloškem samostanu) je vsem samostanom poslala posebno pismo, v katerem je posredovala željo škofa René Perros-a, ki je bil odgovoren za siamski vikariat. Predstojnice je prosila, naj vžigajo in podpirajo misijonskega duha pri redovnicah in gojenkah (str. 20).

O svojem misijonskem poklicu je s. Rafaela pisala vrhovni predstojnici že 22. avgusta 1923 (str. 21). Poleg s. Rafaela so bile na novi misijon poslane še tri redovnice: s. Ksaverija Pirc iz samostana v Škofji Loki, ena francoska in ena belgijska uršulinka.

Nekaj o s. Ksaveriji: s. Ksaverija Pirc se je rodila l. 1894 v Borovnici kot najstarejša hči nadučitelja Avgusta Pirc in Ane, roj. Verbič. Starša sta vseh pet hčerk skrbno vzgojila. Kot uršulinska gojenka je Ksaverija dokončala meščansko šolo v Škofji Loki, po maturi je kot učiteljica poučevala v Lichtenthurnu v Ljubljani in v Gradcu v Beli Krajini. L. 1916 je vstopila v uršulinski samostan v Škofji Loki. Po prvih zaobljubah v Mekinjah l. 1918 se je vrnila v Škofjo Loko. Napravila je meščanski izpit iz matematike in risanja, slikanja pa se je že več let prej učila pri Rihardu Jakopiču. Zelo je bila nadarjena tudi za glasbo in ves čas svojega misijonskega delovanja je uspešno poučevala klavir (str. 23), z oljnimi slikami pa je finančno podpirala skupnost in misijon. Zelo pogost motiv na njenih slikah so lokvanji.

Iz pisma vrhovne predstojnice l. 1924 ni bilo povsem jasno, kam bo vodila pot štirih uršulink: ali v Siam ali v Swatow na Kitajsko. 23. oktobra 1924 so odpotovale iz pristanišča v Marseillu proti Singapurju. Tam jih je čakal telegramske odgovor: «Bangkok». V Swatowu je bilo zanje vse pripravljeno, v Bangkoku pa nič, ker škof ni bil obveščen o prihodu uršulink. Bolniške sestre sv. Pavla je prosil, da so jim dale eno sobo s štirimi posteljami in za dva meseca je bil to njihov samostan, spalnica, študijska soba in jedilnica. Njihovo apostolsko delo je bila še neznanka. Na predlog škofa Perrosa naj bi sestre sv. Pavla šole prepustile uršulinkam, same pa razširile svoje delo na severu Siama, kjer so bile potrebe večje. Za uršulinke je bila prva skrb, da se naučijo siamskega jezika.

Zaradi spremembe podnebja in vseh naporov se je misijonarkam zmanjšala obrambna odpornost telesa. Od bolnikov v bolnici so se kar tri od njih nalezle tifusa.

Na večer praznovanja kitajskega novega leta 23. januarja 1925 so uršulinke prišle na novo postojanko, ki se je imenovala Kalvarija. Predstavili so jim njihov apostolat: kuhanje kosil za duhovnike, poučevanje in skrb za sirote, pranje in likanje perila za duhovnike in za cerkev, izdelovanje in prodajo svetilk in poučevanje v šoli. Seveda je bilo vse to prezahtevno zaradi njihovega slabega zdravja in neznanja domačega jezika (str. 28). Za okrepitev zdravja sta bili s. Thérèse Mertens in s. Ksaverija Pirc marca poslani k uršulinkam v Indonezijo, na Javo, kjer je bilo podnebje bolj primerno. Ker pa so sestre na Kitajskem potrebovale več osebja, je bila s. Ksaverija konec aprila 1925 poslana v Swatow in je tam ostala kar osem let (str. 29).

Ko so uršulinke prišle v Siam, je vladal absolutni monarh, kralj Vajiravudh. Zelo se je trudil za izobrazbo mladih. Do l. 1919 je šolo obiskovalo le 20% fantov in 2% deklic. L. 1921 je bil sprejet zakon o obveznem šolanju otrok. Največja izobraževalna moč so bili misijonarji. Uršulinkam v Siamu se je pridružilo več sester in za božič l. 1927 so se vselile v novo hišo na kolih; ena stavba je bila samostan, druga pa srednja šola. S. Rafaela je napravila izpit iz siamskega jezika in bila imenovana za direktorico šole.

Dnevni red za misijonarke je bil zelo naporen: vstajale so ob 4.30, s poukom začele ob 8.30 do 11.45. Popoldne so nadaljevale ob 16.00. Ob 18.00 so imele večernice in večerjo, ob 20.00 večerno molitev in nato pripravo na pouk naslednjega dne. Avgusta 1928 je hodilo v šolo že 100 otrok, od tega jih je 15 živelo v internatu.

Od 1928 -1935 je bila s. Rafaela **ravnateljica in direktorica šole v Mater Dei v Bangkoku**, ki so jo ustanovile uršulinke po svojem prihodu na Tajsko l.1924. Imenovana je bila tudi za voditeljico postulantk in l. 1933 za magistro novink, torej mladih, ki so začenjale svojo pot v redovnem življenju. Prva domačinka, ki je postala uršulinka s. Bunprachak Dardarananda (umrla je 13. aprila 2015, stara 102 leti in pol), je o s. Rafaeli napisala: *»M. Rafaela je bila srce in duša šole. Njena ljubezen do Odrešenika in do Matere Božje je bila tako velika, da je kmalu postala svetilnik študentkam... Vse je znala tako organizirati, da je postala adoracija za učenke molitev, ki so jo živele in ki je vnemala ljubezen v njihovih srcih«* (str. 31)...

L. 1932 je morala prevzeti službo predstojnice in hkrati ostati ravnateljica šole Mater Dei. L. 1938 so vse zasebne šole morale zapreti višje razrede srednjih šol. S. Rafaela ja napravila načrt za tako imenovano dopolnjevalno šolo (Finishing course), da nadomesti višje razrede srednjih šol. S svojim izvrstnim znanjem nemščine je dosegla od ministra za šolstvo, ki je bil poročen z Nemko, da odpre to šolo... S. Rafaela je osnovala seminarje in srečanja za katoliške starše v Bangkoku. Vsi so jo sprejeli kot svojo duhovno voditeljico.« (str. 31).

L. 1935 je bila imenovana za predstojnico skupnosti v Regina Coeli na severu Siama (Chieng Mai) in l. 1938 za glavno predstojnico misijona na Kitajskem in v Siamu.

Sestre so imele s. Rafaelo kot predstojnico rade. Bila jim je prava duhovna mati in voditeljica. Prisluhnimo pričevanju ameriške misijonarke Mary Charles Roberts, ki je bila kasneje tudi provincialna predstojnica Tajske : *»Beseda, s katero bi najlaže opisala M. Rafaelo, je 'ljubezniva gostoljubnost'. Od prvega dne, ko sem jo srečala, ob prihodu v Bangkok l. 1935,*

do zadnjega dne, ko sem imela srečo obiskati jo v njeni lastni deželi, v Sloveniji l. 1976, je bila vedno ljubezniva gostoljubnost, ki je izhajala iz vsakega njenega giba in besede... M. Rafaela je bila žena, ki je imela mnogo darov in sposobnosti, a kjer je najbolj blestela, je bilo duhovno vodstvo za sestre, skupnost in ljudi, ki so prišli iskat njen nasvet. Vsako je sprejela tako, kot je bila, in jo kot vodeča zvezda vodila v tesnejšo zvezo s Kristusom... Živo se je zanimala za naše apostolsko življenje, vedno pripravljena, da posluša naše načrte in spodbuja naše predloge.» (str. 34 -35).

»M. Rafaela je imela prijetno osebnost. Rojena je bila za predstojnico. Skupnosti je dajala izvrstne konference... Bila je razumna, inteligentna in sposobna delati mnogo stvari. Bila je mirnega temperamenta in se je dobro razumela z vsemi. » (str. 35).

Na šoli so pogosto imeli finančne težave. S Rafaela se je z njimi soočala na različne načine. V Siamu (l. 1939 se je preimenoval v Tajsko) je od l. 1938 vladal mladi, trinajstletni kralj Ananda Mahidola. S svojo materjo in sestro je živel v Švici, kjer je študiral. 15. novembra je obiskal Siam in tudi uršulinsko šolo. S. Ksaverija Pirc takole opisuje ta veličastni dogodek (časopis Slovenec, 23. marec 1939, str. 5):

»Po večtedenskih pripravah je bil Bangkok res čudovito lepo okrašen. Povsod zastave in zastavice, reflektorji in žarnice. Ko je kraljeva ladja pristala na obali Menama in se je prikazala drobna postavica mladega kralja, je med narodom zavladalo toliko navdušenje, da se ne da opisati. Ker je Anando še kot princ dve leti obiskoval našo uršulinsko šolo, ... je šola imela dragoceno prednost, da sme pozdraviti kralja na dvorišču kraljevega dvora. Seveda k temu niso bile pripuščene vse naše učenke (imamo jih skoro 400), ampak samo tiste, ki so bile rojene istega leta 1925, kot kralj. Lepo v špalirju smo ga pričakovali z zastavicami v rokah in ga pozdravljali 'ča-io', ko so se dvorni avtomobili počasi pomikali mimo nas...

Naša modra predstojnica s. Rafaela Vurnik se je odločila, da ga povabi na obisk v naš zavod Mater Dei, saj je bila to za mladega kralja prva šola in stik z njo mora biti le v prid njegovi mladi duši. Čez nekaj dni po povabilu smo prejele pismo s kraljevim pečatom, v katerem nam je regentski svet naznanil kraljev obisk za 21. december. To smo se pripravljali. Našo borno leseno šolo je bilo treba primerno okrasiti, napraviti smo morali nove kulise za naš oder, naštudirati igro in pevske točke, pripraviti darila... Pa smo delali z veseljem, saj smo po naročilu naše predstojnice s. M. Rafaele Vurnik ves trud darovale Bogu kot prošnjo, da razlije nad mladega monarha bogastvo svoje milosti, v moči katere naj najde resnico in ji pripomore do zmage v svojem kraljestvu... Med kraljem in kraljevo materjo je imela v posebni vrsti svoj prostor s. M. Rafaela kot predstojnica hiše in torej kraljeva gostiteljica. Tako se je v odmorih mogla pogovarjati z visokimi gosti, ki so kazali za našo šolo veliko zanimanje. Tako dovršeno je igrala svojo vlogo, kot bi bila zrasla na dvoru...«

Nekaj dni po kraljevem odhodu so sestre prejele iz kraljeve pisarne nakaznico za petsto pikalov (str. 37).

Predstojnica v Mater Dei (1939-1947)

V času 2. svetovne vojne je imela s. Rafaela velike odgovornosti, zlasti glede varnosti sester. 7. decembra 1941 je Japonska napovedala vojno Ameriki in Veliki Britaniji in prosila Tajsko za prehod čez njeno ozemlje. 8. decembra pa je Amerika napovedala vojno Japonski. S. Rafaela je hitro ukrepala. Ker je bila Japonska zaveznica Nemcev, so oficirji govorili nemško. Z njimi se je pogajala po nemško. Uspelo ji je, da je pregovorila Japonce, da so zapustili samostan (Mater Dei). Vendar je zaradi nevarnosti bombardiranja samostan in šolo preselila v bližino morja v Hua Hinu. Tu je poskrbela za dnevno češčenje Najsvetejšega, ker je vedela, da bo Božja navzočnost varovala to deželo. Prizadevala si je, da bi širila Božje kraljestvo tudi med četami... Trije japonski vojaki, ki so bili stražarji na obali, so prosili za pouk in bili krščeni (str. 38-39).

Avgusta l. 1945, ko je bilo konec vojne, je s. Rafaela poskrbela, da so spet odprli šole v Mater Dei in pustila v Hua Hinu nekaj redovnic, da so tam dokončale šolsko leto (str. 39).

Stiske, ki jih je prinesel čas 2. svetovne vojne je opisala v pismu, ki ga je l. 1940 pisala vrhovni predstojnici (str. 39).

Leta 1947 je odpotovala na Javo. Tam je bila obveščena o imenovanju za vrhovno svetovalko predstojnici Rimske unije. Zanj, za sestre in učenke na Tajskem je bila to velika žrtev, ki so jo sprejele v duhu vere.

Vrhovna svetovalka v Rimu (1947-1966)

S. Rafaela je bila v Rimu v zelo pomembnih trenutkih življenja vesoljne Cerkev, saj je v tem času zasedal in izdal svoje dokumente za prenovo Cerkev 2. vatikanski koncil. V središču krščanstva je preživela kar osemnajst let v službi Rimske unije kot vrhovna svetovalka in tajnica misijonov. V tem obdobju je bila 4-krat imenovana za voditeljico probanistk, t.j. sester, ki po 10-15 letih zaobljub pridejo v Rim na večmesečno duhovno obnovo. Kot vrhovna svetovalka je imela nalogo, da je še posebno spremljala dogajanje v slovanskih provincah in v jugoslovanski provinci, kjer je opravljala tudi kanonične vizitacije. Na obiske je hodila v civilni obleki, da je lahko prodrla do vseh sester, tudi do tistih, ki so delale v tovarnah in so živele po raznih stanovanjih ali pa v koncentracijskih samostanih, kamor so strpali sestre vseh mogočih redov. V času komunizma in odvzetja vzgojnih ustanov je sestre usmerjala k novemu apostolskemu poslanstvu na področju kateheze raznih skupin. Kot uršulinka, trdno zasidrana v karizmi sv. Angele, je sestre spodbujala k duhovnemu poglobljanju in prilagoditvi sodobnemu svetu v evangeljskem duhu (str. 41) in po smernicah 2. vatikanskega koncila. Študirala je koncilске odloke, se poglobljala v študij Svetega pisma in gojila globoko notranje življenje. Pripravljala je različna predavanja. Iz njenih predavanj lahko razberemo, kako je s. Rafaela črpala moč za svoje delovanje iz globoke povezanosti z Bogom. K temu zedinjenju z njim in k molitvi ter študiju Svetega pisma je spodbujala vse redovnice. Kljub globokemu duhovnemu življenju je stala trdno na tleh. Dobro je poznala svet, v katerem so živele sestre v spremenjenih okoliščinah zaradi nacionalizacije samostanov in šol. Spodbujala jih je k študiju in uporabi sodobnih sredstev pri katehezi. Z njenim posredovanjem so katehistinje pridobile nove katehetske in teološke revije iz tujine (str. 46).

Druge dejavnosti v Rimu

Kot bivša misijonarka je bila s. Rafaela od l. 1951- 1962 imenovana za tajnico misijonov v generalatu. Bila je odgovorna za sodelovanje z mednarodno organizacijo UNESCO, poučevala je verouk v župniji vrhovne hiše in pomagala pri verskem, kulturnem in družabnem življenju Slovencev v Rimu. Dr. Maksimilijan Jezernik se spominja: *»Pri vsem delu sem se oprl na uršulinke, tudi ekonomsko. S. Rafaela je imela pozicijo in vpliv. Kadar so prišli azijski škofje v Rim, so prišli najprej k njej na pogovor in šele nato so šli v Vatikan... Imela je vpliv na slovenstvo v Rimu. Vsi so vedeli, da je Slovenka. Bila je vpljudna in je poznala družbene in politične razmere v svetu. Stala je na svojih nogah.«* (str. 52)

V Jugoslaviji (1966-1983)

Po izteku mandata vrhovne svetovalke l. 1966 je bila s. Rafaela imenovana za provincialko jugoslovanske province (Slovenija in Hrvaška) in se preselila v Ljubljano. Prizadevala si je, da bi se sestre, ki so po nacionalizaciji samostanov in šol odšle v druge province ali se zaposlile v državnih službah, vrnile in prenehale z delom v državnih službah. Na različnih uradih in ustanovah je skušala doseči, da bi vrnili prvotne samostanske prostore. Spodbujala je pokoncilsko prenovo redovnega življenja in tako se je iz srečanj predstojnic redov rodila Zveza redovnih predstojnic ljubljanske nadškofije. Njen ustvarjalni duh je oživel ob pripravi razstave o *Dogmatični konstituciji o Cerkvi in Pastoralni konstituciji o Cerkvi v sedanjem svetu*. Bdela je nad razvojem novih oblik apostolata in je redovnice ter katehistinje spodbujala k izobraževanju na Teološki fakulteti, na Katehetskem tečaju in k branju tuje literature. Zavedala se je vloge žene pri vzgoji otrok in mladine.

Sestra Rafaela je bila neutrudna, ko je šlo za spoštovanje in dvig dostojanstva žene v družbi in v Cerkvi. Zato je spodbujala redovnice in druge žene, predvsem katehistinje, k čim boljši izobrazbi, da bi lahko dale čim kvalitetnejši prispevek pri svojem apostolskem delu.

Leta 1975, ki je bilo razglašeno za mednarodno leto žene, je pripravila predavanje v zvezi s tem vprašanjem. V njem je izpovedala, zakaj ji je to vprašanje tako pri srcu (str. 70):

»Vedno me je zanimalo žensko vprašanje. Bolele so me krivice, ki že od davnine bičajo ženo, posebno me boli njeno globoko ponižanje prav v srčiki, v njeni ženskosti, v njeni moralni sredini. Žena je omadeževana, v blato jo tiščijo, v tla teptajo. Najbolj žalostno pa je, da ona sama pri tem sodeluje in se morda celo dobro počuti v tem močvirju...

Redovnica – žena, ti Bogu posvečena in darovana, ti narodu v pomoč dana – pokaži v vsem svojem nastopu, svoji pojavi, svojih besedah in dejanjih – v obleki in ravnanju, da si Božja in zato v vsakem pogledu urejena, čista, poštena, redna, dostojna, samo Bogu dekla, sočloveku pomočnica, zgled in vodnica. Predstavlja svet Kristusa, ko posnemaš njegovo in svojo Mater - Marijo. Da, tudi me redovnice moramo razviti do višine vse ženi dane in prirojene lastnosti in čednosti. Tudi me moremo in moramo biti matere, duhovne matere mnogih otrok. K tej rodovitnosti nam bo predvsem in vselej pomagala MOLITEV. Ta pripomoček nam je vedno na razpolago. Okoristimo se z molitvijo toliko bolj, kolikor bolj so nam nedostopna

druga sredstva. Molimo posebno v tem letu za naša dekleta in za naše žene. Združimo se v molitveno kampanjo! Posvetujmo se, kako bi tudi me prispevale in pomagale, da bi to Mednarodno leto žene prineslo tudi našemu narodu mnogo trajnih sadov.»

Predavanje zaključí s konkretnimi primeri, s katerimi pokaže, da je položaj žene še vedno neugoden, kar se kaže v velikem delu nepismenosti žena in njihovi majhni zastopanosti v političnih dejavnostih. Navaja tudi citat kardinala Cordeira iz Pakistana, njegove besede, ki jih je izrekel na škofovski sinodi oktobra l. 1974 v Rimu... (str. 72).

Zadnje obdobje svojega življenja je s. Rafaela preživela v skupnosti v Ljubljani. Od 4. marca 1971 do 4. marca 1974 je bila predstojnica te skupnosti. Kasneje se je posvečala vodenju pridruženih članic z imenom Zveza tovarišic sv. Uršule. Prav v letih od 1976 pa do 1983 sem z njo živela v isti skupnosti; takrat je že odložila odgovorne službe, bila pa je dragocen svetilnik s svojo prijaznostjo, s človeško toplino in poznavanjem naše mednarodne ustanove. Zadnja leta je za njeno zdravje skrbela mlajša sestra in s. Rafaela jo je prosila, da jo je nagovarjala s TI. Hotela je, da se kot sestre sprejemamo v Bogu kot enake. Prav v tem obdobju, l. 1982, jo je šest nekdanjih učenk in sester uršulink s Tajske, skupaj z njihovo voditeljico s. Walter Santer, prišlo obiskat v Ljubljano na njihovi poti v Rim.

Preizkušnje starosti in bolezní je z Devico Marijo velikodušna darovala svojemu Odrešeniku in Očetu in se je 1. septembra 1983 dokončno združila z Njim, ki ga je vse življenje ljubila in mu zvesto služila (prim. str. 70).

Jaz sem iz Rima 6 let tudi po službeni dolžnosti obiskovala sestre v provincah Evrope in po drugih kontinentih. Prav na Tajskem sem se l. 2000 srečala z nekaterimi ljudmi, ki so še poznali s. Rafaelo in s. Ksaverijo. Z velikim spoštovanjem in hvaležnostjo so govorili o obeh. Ravnateljica šole Mater Dei v Bangkoku je bila ob mojem obisku l. 2000 gospa Sumitra. Slišala sem, da je bil njen oče Čeh protestantske vere, mati pa Tajka. Oče je s s. Rafaelo sodeloval pri raznih projektih; občudoval je to sposobno redovnico in pod njenim vplivom je vstopil v katoliško Cerkev.

Viri:

Diplomska naloga s. Tatjane Car, OSU:
Uršulinka, misijonarka M. Rafaela Vurnik
Ljubljana, september 2003

Osebni spomini s. Mihaele Bizjak, OSU

Ljubljana, 26. julija 2018